

ዓለምለካዊ ድንጋገ ሰብአዊ መሰላት

10 ታሕሳስ 1948 ዓ.ም.ፈ ብሓረሻዊ ጉባኤ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ዝፀደቐን ዝተለወጀን ድንጋገ 217 ኡ- III )

መእተዊ

ኡብ ዓለም ንናይ ኩሎም ሰባት ተፈጥሮኦዊ ክብሪትን ንማዕሪን ዘይገሃሱን ሰብአዊ መሰላትን ምቕባል መሰሪት ነፃነት፣ ፍትሕን ሰላምን ስለ ዝኾነ፤

ንሰብአዊ መሰላት ኡብ ግምት ዘይምእታውን ምጥሓስን ንሕልና ወዲ ሰብ ዘቐሰለን ኦሪጂናዊ ተግባራት ዘሰዓበን ምዃኑ ፣ ናይ ዘሪባን እምነትን ነፃነት ዘለዎ፤ ካብ ፍርሕን ፀገምን ነፃ ዝኾነት ዓለም ንክትህልው ዝለዓለ ትምኒት ደቂ ሰባት ምዃኑ ስለ ዝተኣምነሉ፤

ወዲ ሰብ ምልኪን ወፅዓን ንምውጋድ ሓይሊ ንክጥቀም ምእንቲ ከይግደድ ሰብአዊ መሰላት ብሕጊ ክኽበሩ ኦድላዪ ስለዝኾነ፤

ኡብ መንጎ ሃገራት ምሕዝነታዊ ዝምድናታት ንክፃቢ ምሕጋዝ ኦድላዪ ስለዝኾነ፤

ህዝብታት ውድብ ሕቡራት መንግስታት ኡብ ቻርተር ውድብ ሕቡራት መንግስታት ንመሰሪታዊ ሰብአዊ መሰላት፣ ንክብርን ልዕልነትን ሰብአዊ ፍጡር፣ ንማዕሪ መሰላት ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኦንስትዮን ዘለዎም እምነት ብምርግጋዖምን ኡብ ዝሰፍሐ ነፃነት ከዓ ማሕበራዊ ምዕባለን ዝሓሸ ደረጃ መነባብሮን ንምዝርጋሕ ዝወሰኑን ስለዝኾነ፤

ኦባል መንግስታት ምስ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ብምትሕግጋዝ ሰብአዊ መሰላትን መሰሪታዊ ነፃነታትን ዓለምለካዊ ጠመተን ሓለዋን ምእንቲ ክረኽቡ ንምፅዓር ዝጠልቡ ስለዝኾነ፤

እዚ ጠለብ’ዚ መሊኡ ንክሪጋገፅ ብዛዕባ እዞም መሰላትን ነፃነታትን እዚኦቶም ሓባራዊ ግንዛቤ ምሓዝ ብጣዕሚ ኦድላዪ ስለዝኾነ፤

ስለዚ ሓረሻዊ ጉባኤ ውድብ ሕቡራት መንግስታት

ኩሎም ህዝብታትን ኩሎም ሃገራትን ክሳብ ሕድሕድ ውልቀሰብን ክሳብ ሕድሕድ ክፍሊ ማሕበሪጠ ሰብን ነዚ ድንጋገ እዚ ኩሉ ጊዜ ብምዝካር እዞም መሰላት እዚኦቶም ኦኽብሮት ንክረኽቡ ብምስትምሃርን ብትምህርትን ንክፅዕሩ፣ ከምኡ’ውን ብሃገራውን ዓለምለካውን ማዕበልቲ ስጉምቲታት፣ ኡብ ህዝብታት ኦባል ሃገራትን ኡብ ግዝኦቶም ኡብ ዘለዉ ህዝብታትን ሓረሻውን ግብራውን ተቐባልነትን ሓለዋን ምእንቲ ክረኽቡ ነዚ ዓለምለካዊ ድንጋገ ሰብአዊ መሰላት ኦዊጅዎ ኦሎ።

ዓንቀፅ 1

ብመንፅር ክብርን መሰልን ኩሎም ሰባት እንትውለዱ ነፃን ማዕሪን እዮም። ምስትውዓልን ሕልናን ዝተዓደሎም ብምዃኖም ንሕድሕዶም ብሕውነታዊ መንፈስ ክተሓላለዩ ኦለዎም።

ዓንቀፅ 2

ሕድሕድ ሰብ ብዘርኢ፣ ብቀለም፣ ብዖታ፣ ብቋንቋ፣ ብሃይማኖት፣ ብፖለቲካ ወይ ብካልኦት ኦሪኦእያታት፣ ብብሄር ወይ ብማሕበራዊ መበቁል፣ ብሃብቲ፣ ብትውልዲ ወይ ብካልኦት ደረጃታት ኦድልዎ እንተይተገብረሉ ኦብዚ ድንጋገ እዚ ናይ ዝሰፈሩ ኩሎም መሰላትን ነፃነታትን ተጠኝሚ እዩ።

ብተወሰኺ ሓደ ዜጋ፣ ሃገሩ ነፃ ግዝኦት፣ ብሞግዚት ዝመሓደር፣ ዓርሰ ምምሕዳር ዘይብሉ ወይ ኡብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ሉኦላዊ ገደብ ዝርከብ እንተኾነ’ውን ብምኽንያት ናይ ሃገሩ ፖለቲካዊ፣ ሕጋዊ ስልጣን ወይ ዓለምለካዊ ደረጃ ኦድልዎ ኦይፍፀሞን።

ዓንቀፅ 3

ሕድሕድ ሰብ ብህይወት ናይ ምንባር፣ ናይ ነፃነትን ድሕንነትን መሰል ኦለዎ።

ዓንቀፅ 4

ሕድሕድ ሰብ ብባርነት ወይ ብጊልዖነት ክግዛእ ዮብሉን። ባርነትን ናይ ባርያ ንግድን ብዝኾነ ይኹን መልክዑ ክልኩል እዩ።

ዓንቀፅ 5

ሕድሕድ ሰብ ከቢድ ስቓይ ዘውርድ፣ ጭካኔ ዝመልኦ፣ ኢስብኦዊ ወይ ሰብኦዊ ክብሩ ዘዋርድ ኦተሓሕዛ ወይ መቐፃዕቲ ኦይፍፀሞን፤

ዓንቀፅ 6

ሕድሕድ ሰብ ኡብ ዝኾነ ይኹን ቦታ ኡብ ቅድሚ ሕጊ ብሰብኦዊ መንነቱ ንክፍለጥ መሰል ኦለዎ።

ዓንቀፅ 7

ኩሎም ሰባት ኡብ ቅድሚ ሕጊ ማዕሪ ኡብ ልዕሊ ምዃኖም ብዘይ ኦፈላላይ ናይ ሕጊ ማዕሪ ሓለዋ ክገበረሎም መሰል ኦለዎም። ኩሎም ሰባት ነዚ ድንጋገ’ዚ ብምጥሓስን ነዚ ድንጋገ’ዚ ንምጥሓስ ብዝግበሩ ምልዕዓላትን ካብ ዝበፀሖም ኦድልዎ ሓለዋ ናይ ምርካብ ማዕሪ መሰል ኦለዎም።

ዓንቀፅ 8

ሕድሕድ ሰብ ብሕገ መንግስቲ ወይ ብሕጊ ዝተፈቐዱሉ መሰሪታዊ መሰላት እንትጠሓስዎ ስልጣን ብዘለዎ ሃገራዊ ቤት ፍርዲ ግቡእ ካሕሳ ናይ ምርካብ መሰል ኦለዎ።

ዓንቀፅ 9

ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ኦይእስርን፣ ኦይተሓዝን ወይ ኦይሕዮርን።

ዓንቀፅ 10

ሕድሕድ ሰብ መሰሉን ግብአን፤ ከምኡ'ውን ንዝቐርበሉ ዝኾነ ይኹን ገበናዊ ክሊ ዝምልከቱ ጉዳያት ንምውሳኔ ሉብ ነፃን ዘይኣድላውን ቤት ፍርዲ ብፍትሓውን ዕላውን መንገዲ ንክራኦዩሉ ምሉእ ማዕርነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 11

ብዘቕፅፅ ገበን ዝተኸሰሰ ሕድሕድ ሰብ መከላኸሊኡ ኦቕሪቡ ሉብ ዝካተዓሉ እዋን ብሕጊ ገበነኛ ምዃኑ ክሳብ ዝረጋገፅ ከምንፁህ ሰብ ክቐፀር መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ኣደ ነገር ሉብ ዝተፈፀመሉ እዋን ነቲ ጉዳይ ምፍፃም ወይ ዘይምፍፃም ገበን ምዃኑ ብሃገራዊ ወይ ብዓለምለኸዊ ሕጊ ተደንጊጉ ክሳብ ዘይፀንሐ ብሓላፍነት ኣይሕተትን። ከምኡ'ውን ነቲ ገበን ሉብ ዝፈፀመሉ እዋን ነቲ ገበን ተወሲኑ ካብ ዝነበረ መቕፃዕቲ ንላዕሊ ዝኸብድ መቕፃዕቲ ክውሰኖ ኣይግባእን።

ዓንቀፅ 12

ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ሉብ ልዕሊ ውልቀ ህይወቱ ፤ ቤተሰቡ፤ ገዝኡ ወይ ሉብ ርክባቱ ጣልኝ ዝኣትዎ ኣይህልውን። ሉብ ልዕሊ ክብሩን ዝንኡን በደል ኣይፍፀሞን። ዝኾነ ይኹን ሰብ ከምዚኦም ካብ ዝኣመሰሉ ኢድ ኣኣታውነት ወይ ከዓ በደል ዝከላኸሉ ውሕስነት ሕጊ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 13

ሕድሕድ ሰብ ሉብ ውሽጢ ዝነብረሉ ሃገር ናይ ምዝውዋርን ምንባርን መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ካብ ዝኾነት ትኹን ሃገር እንኮላይ ካብ ሃገሩ ናይ ምውፃእን እንደገና ናብ ሃገሩ ናይ ምምለስን መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 14

ሕድሕድ ሰብ ካብ ንህይወቱ ኣደገኛ ዝኾኑ ግፍዕታት ኣምሊጡ ሉብ ካልኦት ሃገራት ዑቕባ ናይ ምሕታትን ናይ ምርካብን መሰል ኣለዎ።

እዚ መሰል እዚ ብጭቡጥ ፖለቲካዊ ሉብ ዘይኮኑ ገበናት ወይ ንዕላማታትን መምርሒታትን ውድብ ሕቡራት መንግስታት ሉብ ዝፃረሩ ተግባራት ኣየገልግልን።

ዓንቀፅ 15

ሕድሕድ ሰብ ዜግነት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ዜግነቱ ክቕንጠጥ ወይ ዜግነቱ ናይ ምልዋጥ መሰሉ ክኽልከል ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 16

ንዓቕመ ሉዓምን ሂዋንን ዝበፅሑ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኦንስትዮን ዘርኢ፤ ዜግነት ወይ ሃይማኖት እንተይገደቦም ናይ ምምርፃውን ቤተሰብ ናይ ምምስራትን መሰል ኣለዎም። ሉብ ኣመስራርታ ኣዳር ፤ ሉብ እዋን ኣዳርን ሉብ እዋን ፍትሕን ማዕሪ መሰል ኣለዎም።

መርዓ ብነፃን ምሉእ ፍታውን ተመራፃውቲ ጥራይ ይፍፀም

ቤተሰብ ተፈጥሮኦውን መሰሪታውን ጉጅለ ሕብረተሰብ እዩ። ስለዝኾነ ካብ ሕብረተሰብን ካብ መንግስትን ኣለዋ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 17

ሕድሕድ ሰብ ብውልቁ ይኹን ምስ ካልኦት ብሓባር ንብሪት ናይ ምውናን መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተደንገገ ስርዓት ወፃኢ ንብሪቱ ኣይውረስን።

ዓንቀፅ 18

ሕድሕድ ሰብ ናይ ኦተሐሳስባ ፤ ሕልናን ሃይማኖትን ነፃነት ኣለዎ። እዚ መሰል እዚ ሕድሕድ ሰብ ሃይማኖቱ ወይ እምነቱ ንምልዋጥ ፤ ከምኡ'ውን ንብሕቱ ወይ ምስ ካልኦት ብሓባር ኮይኑ ብዕሊ ወይ ብውልቁ ብዛዕባ ሃይማኖቱ ወይ እምነቱ ክሰብኽ ፤ ክትግብር፤ ከምልኽ ወይ ከብዕል ንዘለዎ ነፃነቱ የጠቓልል።

ዓንቀፅ 19

ሕድሕድ ሰብ ናይ ምሕሳብን ኣሳቡ ናይ ምግለፅን ነፃነት ኣለዎ። እዚ መሰል እዚ ብዘይ ኢድ ኣኣታውነት ባዕላዊ ኦተሐሳስባ ናይ ምሓዝ ፤ ብዘይ ናይ ዶብ ማዕገቲ ካብ ዝኾነ ይኹን ሜላ መራኽቢ ኣበዌታን ኣሳብን ናይ ምንዳይ፤ ምቕባልን ምትሕልላፍን ነፃነት'ውን የጠቓልል።

ዓንቀፅ 20

ሕድሕድ ሰብ ብሰላም ናይ ምእካብን ምውዳብን ነፃነት መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ብማሕበር ንክውደብ ኣይግደድን።

ዓንቀፅ 21

ሕድሕድ ሰብ ብቀጥታ ወይ ብነፃ መሪፃ ብዝተመሪፁ ወክልቱ ኦቢሉ ሉብ መንግስቲ ሃገሩ ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ብህዝባዊ ኦገልግሎታት ሃገሩ ብማዕሪ ናይ ምጥኝም መሰል ኣለዎ።

ድልዩት ህዝቢ መሰሪት ስልጣን መንግስቲ ክኸውን ኣለዎ። እዚ ድልዩት እዚ ብምስጢር ወይ ብተመሳሳሊ መንገዲ በብጊዜኡ ብዝካየድ፤ ኩሉ ብማዕሪ

ዝላተፈሉን ኦጠቻላልን ብዝኾነ ትኽክለኛን ነፃን ናይ ምድማፅ ስርዓት ክግለፅ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 22

ሕድሕድ ሰብ ኣባል ሕብረተሰብ ከም ምጻኑ መጠን መሰል ማሕበራዊ ውሕስነት ኣለዎ። ከምኡ'ውን ብሃገራዊ ፃዕርን ብዓለም ለኻዊ ምትሕብባርን ምስ ውዳቦን ሃብትን ሕድሕድ መንግስቲ ብዘሰማማዕ መልክዑ ንክብሩን ንነፃ ዕቤት ሰብኦዊ መንነቱን ኣድለይቲ ዝኾኑ ቁጠባዊ፣ ማሕበራውን ባህላውን መሰላቱ ክረጋገፁሉ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 23

ሕድሕድ ሰብ ንስራሕ ፣ ንነፃ መሪፃ ዓይነት ስራሕ፣ ንፍትሓውን ምቹእን ኩነታት ስራሕን ስራሕ ከይሰእን ንዝግበር ሓለዋን መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ብዘይ ኣድልዎ ንሓደ ዓይነት ስራሕ ማዕሪ ክፍሊት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ኦብ ስራሕ ዝርከብ ሰብ ሰብኦዊ ክብሩን ክብሪ ቤተሰቡን ዝሕለወሉ ኣድላዪ እንተኾይኑ'ውን ብካልኦት ማሕበራዊ ውሕስነታት ዝድገፍ ፍትሓውን ዘተባብዕን ፃግ ረሃፁ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ራብሓታቱ ንምርግጋፅ ማሕበራዊ ሞያ ናይ ምጥያሽን ኣባል ናይ ምጻኑን መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 24

ሕድሕድ ሰብ ናይ ስራሕ ሰዓት ዕሪፍቲ፣ ናይ መዘናግዒ ጊዜ፣ ከምኡ'ውን ፍትሓዊ መጠን ሰዓታት ስራሕን መሃያ ዝኽፈለሎም ህዝባዊ ብዓላትን ክህልዉዎ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 25

ሕድሕድ ሰብ ንጥዕናን ድሕነትን ዓርሱን ቤተሰቡን ዝበቅዕ ደረጃ መነባብሮ እንኮላይ ምግብ፣ ክዳን ፣ መንበሪ ገዛ፣ ሕክምናን ኣድለይቲ ማሕበራዊ ኦገልግሎታትን ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ። ከምኡ'ውን ስራሕ እንትሰእን ፣ እንትሓምም፣ ኦካለ ጉዳእ እንትኸውን ካብ ሰብ ሓዳር ሓዲኦም እንትመውት፣ እንትሸምግል ወይ ካልኦት ልዕሊ ቁፅፅሩ ዝኾኑ ፀገማት መነባብሮ እንተጋጥምዎ ድሕነቱ ንክሕለወሉ መሰል ኣለዎ።

ኦዲታትን ህፃናትን ፍሉይ ክንክንን ሓገዝን ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም። ብሕጋዊ ወይ ብዘይሕጋዊ መርዓ ዝውለዱ ኩሎም ህፃናት ብማዕሪ ማሕበራዊ ሓለዋ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።

ዓንቀፅ 26

ሕድሕድ ሰብ ዕድል ትምህርቲ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ። ትምህርቲ እንተውሓደ ኦብ ቀዳማይን መሰሪታውን ብርክታት ብነፃ ክወሃብ ኣለዎ። ትምህርቲ ቀዳማይ ብርኪ ግድኒታዊ ክኸውን ኣለዎ። ቴክኒካውን ሞያውን ትምህርቲ ብሓፈሻ ክማለእ ኣለዎ። ዕድል ላዕለዋይ ብርኪ ትምህርቲ ድማ ኦብ ብቕዓት ተመስሪቱ ብማዕሪ ክወሃብ ኣለዎ።

ትምህርቲ ኦብ ምሉእ ምዕባለ ሰብኦዊ ፍጡርን ኦብ ምጥንኻርን ምኽባርን ሰብኦዊ መሰላትን መሰሪታዊ ነፃነታትን ዘተኮረ ክኸውን ኣለዎ። ትምህርቲ ኦብ መንሳ ኩሎም መንግስታት ፣ ዘርኦዊ ወይ ሃይማኖታዊ ጉጅለታት፣ ምርድዳእ፣ ምክእልን ምሕዘነትን ዘማዕብል ክኸውን ኣለዎ። ብተወሳኺ ውድብ ሕቡራት መንግስታት ሰላም ንምዕኛብ ንዘካይዶም ተግባራት ክሕግዝ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 27

ሕድሕድ ሰብ ኦብ ባህላዊ ህይወት ሕብረተሰብ ብነፃ ንክሳተፍ፣ ካብ ኪነት ተጠኝሚ ክኸውን፣ ኦብ ሳይንሳዊ ምዕባለ ብፅሒቱ ንክበርክትን ካብ ውፅኢቱ ንክጥቀምን መሰል ኣለዎ።

ሕድሕድ ሰብ ባዕሉ ካብ ዝፈጠሮ ሳይንሳዊ፣ ሰነ ፅሑፋዊ ወይ ኪነታዊ ውፅኢታት ሞራላውን ንዋታውን ራብሓታቱ ንክሕለወሉ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 28

ዝኾነ ይኹን ሰብ ኦብዚ ድንጋገ እዚ ዝሰፈሩ መሰላትን ነፃነታትን ዝረጋገፁሉ ማሕበራውን ዓለም ለኻውን ስርዓት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 29

ዝኾነ ይኹን ሰብ ነቲ ብሕታዊ መረጋገዒ ነፃን ዝተማልኣን ምዕባለ ሰብኦዊ መንነቱ ዝኾነ ሕብረተሰብ ዝፍፅሞም ግቦኦት ኣለዉዎ።

ዝኾነ ይኹን ሰብ ኦብ ኦጠቻቕማ መሰላቱን ነፃነታቱን ንመሰላትን ነፃነታትን ካልኦት ንምቕባልን ንምኽባርን፣ ኦብ ሓደ ዲሞክራሲያዊ ሕብረተሰብ ዘድልዩ ሰነ ምግባር፣ ፀጥታን ድሕነትን ንምምላእን ተባሂሉ ብሕጊ ንዝተወሰኑሉ ማዕቀባት ጥራሕ ተገዛኢ ይኸውን።

እዞም መሰላትን ነፃነታትን እዚኦቶም ብዝኾነ ይኹን መንገዲ ኦንፃር ዕላማታትን መምርሕታትን ውድብ ሕቡራት መንግስታት ክትግበሩ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 30

ካብ ውሽጢ እዚ ድንጋገ እዚ ዝኾነ ይኹን መንግስቲ፣ ጉጅለ ወይ ውልቀ ሰብ፣ ኦብዚ ድንጋገ እዚ ካብ ዝሰፈሩ መሰላትን ነፃነታትን ንገሊኦም ንምጥሓስ ኦብ ዝዓለመ ምንቕስቕስ ንክሳተፍ ወይ ዝኾነ ይኹን ተግባር ንክፍፅም መሰል ከም ዘለዎ ዝሕብር ተገደሩ ዝትርጎም ውሳኔ የለን።